

Aandachtsgebied: Leefomgeving
Team Beleid Leefomgeving
Behandelaar: C. Bechtold
Telefoonnummer: 06 55 49 38 02

Vorstelnr. 4364
Barneveld, 21 oktober 2025
Portefeuillehouder: J. de Heer-Verheij

Onderwerp: Raadsmemo's netcongestie

Gevraagde beslissing:

1. Akkoord te gaan de bijgevoegde memo over stand van zaken uitvoeringsplan netcongestie te delen met de gemeenteraad;
2. Akkoord te gaan de bijgevoegde memo over het ACM prioriteringskader te delen met de gemeenteraad.

1. Inleiding

Er is een toezegging gedaan aan de gemeenteraad om hen regelmatig op de hoogte te houden van de voortgang van het uitvoeringsplan netcongestie. De memo "stand van zaken uitvoeringsplan netcongestie" geeft hier gevolg aan. Daarnaast, zijn er belangrijke ontwikkelingen gaande rondom het ACM prioriteringskader. Middels het memo "ACM prioriteringskader" wordt de raad meegenomen in de ontwikkelingen de mogelijke impact hiervan op de gemeente Barneveld.

2. Beoogd effect

Informerende van de raad over de stand van zaken uitvoeringsplan netcongestie en ontwikkelingen rondom het ACM prioriteringskader.

3. Argumenten

1. Eerder (o.a. in de beantwoording van de raadsragen rondom regelstation Barneveld 20-5i) is er een toezegging gedaan de gemeenteraad te informeren over de voortgang van het uitvoeringsplan netcongestie. Met dit memo wordt hier gevolg aan gegeven;
2. Het ACM prioriteringskader heeft mogelijk een groot effect op de ontwikkelingen in de gemeente. Met dit memo wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de mogelijke effecten van dit kader om verrassingen te voorkomen. Tegelijkertijd kan dit memo onnodig tot onrust leiden. Echter, gezien het grote mogelijke effect van een negatieve uitkomst, is transparantie op dit moment toch wenselijk.

4. Kanttekeningen

n.v.t.

5. Financiën

n.v.t.

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

b) Communicatie

7. Vervolgstep

Wanneer duidelijk is hoe het ACM prioriteringskader uitpakt, zal de gemeenteraad hierover worden geïnformeerd, inclusief verder inzicht in hoeverre de aanpak van de gemeente mogelijk negatieve effecten mitigeert. Daarnaast, zal periodiek gecommuniceerd blijven worden over de stand van zaken van het uitvoeringsplan netcongestie.

8. Bijlagen

Bijlage I: Raadsmemo stand van zaken uitvoeringsplan netcongestie

Bijlage II: Raadsmemo ACM prioriteringskader

gemeente
Barneveld

Raadsmemo stand van zaken uitvoeringsplan netcongestie

Datum: 21 oktober 2025

Onderwerp: Uitvoeringsplan netcongestie

Ter attentie van: De Raad

Afzender: College van Burgemeester en Wethouders

Portefeuillehouder J. de Heer-Verheij

Mail behandelaar C.Bechtold@Barneveld.nl Telefoonnummer 06 55 49 38 02

Samenvatting

Sinds dit jaar wordt er gewerkt aan het uitvoeringsplan netcongestie. Netcongestie heeft zeker tot aan de geplande verzwaring (2033-2035) een grote impact op ontwikkelingen in de gemeente en de regio; o.a. bedrijven hebben nu en in de toekomst enorme last van netcongestie en mogelijk wordt dit verder uitgebreid naar woningbouw. Ook daarna zal onze energie-infrastructuur een belangrijke rol blijven spelen bij fysieke ontwikkelingen. Daarom zijn we als gemeente actief bezig met dit onderwerp.

Veel opdrachten onder het uitvoeringsprogramma zijn inmiddels afgerond waarvan een deel wordt meegenomen in het energiebeleidsprogramma. Een aantal grote vraagstukken lopen nog, zoals o.a. netbewuste nieuwbouw en het sturend maken van energie bij nieuwe ontwikkelingen. Ook is er landelijk veel beweging rondom het ACM prioriteringskader. Hierover wordt de raad via een apart memo geïnformeerd.

Doel

Dit memo dient een aantal doelen:

- De raad informeren over de stand van zaken van het uitvoeringsplan netcongestie, waaronder netbewuste nieuwbouw conform motie 25-100 van de ChristenUnie;
- De raad informeren over de uitgangspunten welke worden gehanteerd bij nieuwe ontwikkelingen om grip te houden op de uitvoering van gemeentelijke ambities ten tijde van netcongestie;

Inhoud memo

Opzet aanpak netcongestie

- De aanpak netcongestie wordt vormgegeven onder het programma Duurzaamheid. Daarmee heeft de aanpak een sterke relatie met

het energiebeleidsprogramma; verschillende visies en maatregelen welke zijn uitgewerkt onder de aanpak netcongestie komen terug in het energiebeleidsprogramma;

- Daarnaast, wordt er via de interne Taskforce Netcongestie verbreding en aansluiting gevonden met de rest van de organisatie. Netcongestie heeft immers grote impact op verschillende ontwikkelingen in de fysieke ruimte, met name het bedrijfsleven, woningbouw, maatschappelijk vastgoed en laadinfrastructuur.

Ontwikkelingen bij het Rijk en in de regio

- De ACM heeft voor de zomer een nieuw voorstel voor een kader gepubliceerd welke overheden in staat moet stellen om in netcongestiegebieden vermogensaansluitingen te prioriteren. De raad wordt hierover geïnformeerd in een apart memo;
- Het Rijk wil netbewust gedrag verder gaan stimuleren, door o.a. de introductie van een tijdsafhankelijk nettatarief voor groot- en kleinverbruikers. Voor kleinverbruikers moet dit in 2028 ingaan. Dit betekent dat niet-netbewuste huishoudens met hoog verbruik tijdens piekmomenten mogelijk een (veel) hoger nettatarief zullen betalen dan netbewuste huishoudens.¹ Daarnaast, zetten ze ook in op communicatiecampagnes, maar komt er geen specifieke stimulering voor thuisbatterijen;
- Er zijn verschillende interessante ontwikkelingen wat betreft het omgaan met schaarste van energie. Zo zijn er pilots met wijkbudgetten voor het kunnen aansluiten van huizen met bijbehorende faciliteiten; is er een pilot geweest die heeft aangetoond dat gemeenten vanuit de omgevingsvisie aansluitingen mogen prioriteren; en zijn er nieuwe contractvormen geïntroduceerd, zoals tijdsgebonden contracten, welke grootverbruik aansluitingen onder voorwaarden toch mogelijk maken. Met deze ontwikkelingen komen er meer mogelijkheden om grootverbruik aansluitingen toch door te laten gaan. De gemeente kijkt hier met interesse naar en onderzoekt of zij ook met wijkbudgetten aan de slag kan;
- De nieuwe netbewuste normering vanuit de provincies loopt vertraging op en wordt pas in 2026 verwacht. Tot die tijd mogen geen netbewuste maatregelen worden geëist, maar wel worden uitgevraagd en gestimuleerd. De gemeente is, conform motie 25-100 van de ChristenUnie op zoek naar manieren om netbewust bouwen toch standaard te maken in de gemeente;
- Vanuit de regio zal eind 2025 een expertteam netbewuste nieuwbouw starten welke gemeenten helpen met dit vraagstuk. De gemeente heeft een aantal ontwikkelingen op het oog waarbij ze dit expertteam zal inzetten;
- Lokaal en in de regio zien we een groei van niet-duurzame alternatieven bij schaarste (zoals de inzet van dieselaggregaten). Na onderzoek is echter gebleken dat de gemeente hier weinig sturingsmogelijkheden heeft en kiest ervoor in te zetten op communicatie en lobby richting de provincie en het rijk voor een systemische oplossing;
- De eerder aangekondigde vertraging vanuit TenneT (waarbij pas in 2033 en mogelijk zelfs in 2035 de netcongestie is opgelost) vergroot het belang van netbewuste maatregelen. De gemeente zet hier daarom ook verder op in (door o.a. uitgangspunten bij ontwikkelingen te definiëren en woningbouw te prioriteren via het ACM prioriteringskader).

¹ [Kamerbrief](#) 'Aanpak netcongestie' 6 oktober 2025

Stand van zaken uitvoeringsplan netcongestie langs de 5 lijnen

Sneller bouwen

- Er is goed contact gelegd met Liander over de uitbreiding van onderstation Harselaar. Liander zal naar verwachting eind 2025, begin 2026 de reeds besproken plannen definitief indienen, waarna de nodige procedures gestart kunnen worden vanuit de gemeente. Naar verwachting kunnen ze eind 2026 beginnen met de bouw en is het rond 2030 gereed. We blijven de voortgang monitoren. Belangrijk is dat het onderstation afhankelijk is van de verzwaring van het hoogspanningsnet van TenneT (gepland tussen 2033 en 2035). Pas wanneer deze op orde is, zal het volledige vermogen van onderstation Harselaar kunnen worden gebruikt;
- Er is contact met TenneT over de bouw van het koppelstation bij onderstation Harselaar. Eind 2025, begin 2026 hopen we meer zicht te hebben op het ontwerp en planning;
- Begin dit jaar werd duidelijk dat er vertraging was bij het verzwaren van wijken uitgewerkt in het “Middenspanningsatelier” wegens verouderde gasleidingen. In overleg met Liander is tot een nieuwe planning gekomen. Initieel bedroeg de vertraging 3 jaar, in goed overleg is dit teruggebracht naar 1,5 jaar. In de Prinsessenwijk werd in juni 2025 gestart. De Lors vanaf Q3 2025.
- De Taskforce netcongestie heeft een prioritering uitgewerkt voor het verzwaren van wijken, wanneer er geen sprake (meer) is van technische noodzaak of van verduurzamingsplannen van de Woningstichting. Dit prioriteringskader is opgenomen in de kaders van het energiebeleidsprogramma om de volgorde van wijken voor verzwaring mede te bepalen.

Beter benutten

- Er wordt bij de provincie momenteel gewerkt aan een normering voor netbewuste nieuwbouw. Hierover zou in eerste instantie voor de zomer over worden gecommuniceerd. Recentelijk werd duidelijk dat deze er voor 2026 niet zal komen. Wel komt na de zomer een leidraad netbewust bouwen vanuit de provincie. De gemeente zal de uiteindelijke norm en de leidraad, ook conform motie Christen Unie, implementeren. Eind 2025 zal er een cursus netbewust bouwen georganiseerd worden voor o.a. stedenbouwers en projectleiders. Ook wordt gekeken naar andere manieren om netbewust bouwen te stimuleren door o.a. dit te koppelen aan het ACM prioriteringskaders;
- In de tussentijd is er een onderdeel opgenomen in de informatiebrieven richting projectontwikkelaars waarbij wordt gewezen op de wens om netbewust te ontwikkelen in de gemeente. Deze wordt ook verankerd als maatregel in het energiebeleidsprogramma;
- Na de zomer worden er nieuwe prestatieafspraken gemaakt met de Woningstichting. Ook netbewust (ver)bouwen staat hierbij op de agenda;
- Bij de bouw van ons eigen maatschappelijk vastgoed wordt gekeken hoe deze zo netbewust mogelijk neergezet kan worden met o.a. slimme achter-de-meter oplossingen. Initieel werd dit geboren uit noodzaak gezien grootverbruik aansluitingen niet meer konden worden vergeven. Dit wordt mogelijk opgelost met het ACM-prioriteringskader. De netbewuste insteek blijft echter relevant gezien het resterende vermogen zo goed mogelijk moet worden benut. Dit vergt soms wel een extra investering. De raad wordt apart geïnformeerd over maatschappelijk vastgoed;
- We gebruiken verschillende communicatiekanalen om bewoners en bedrijven te informeren over netcongestie en sporen ze aan

om netbewust om te gaan met hun energie (o.a. via nieuwbrief, website, maar ook via de energiecoaches).

Omgaan met schaarste

- Momenteel ontwikkelt de Taskforce een strategie voor bedrijven(terreinen): aansluiting is nu al lastig en zal door het ACM-prioriteringskader nog moeilijker worden. De gemeente en partners zijn hier in de praktijk al volop mee bezig o.a. met Energyhub Harselaar, de opwek van waterstof in Kootwijkerbroek, en productie van groen gas;
- Momenteel wordt er een plan ontwikkeld om als organisatie zelf voorbereid te zijn op veiligheidsrisico's, zoals stroomuitval door o.a. overbelasting van het net, zodat onze belangrijke gemeentelijke taken voortgang kunnen vinden. Vanuit de veiligheidsregio is ook een veiligheidsoefening met dit thema georganiseerd. In de regio Barneveld zijn concrete waarschuwingen over mogelijke stroomuitval deze winter door overbelasting van het net, zoals recentelijk in Brabant, (nog) niet aan de orde.

Slim samenwerking

- De gemeente heeft geïnvesteerd in goede gesprekken met Liander, ook op strategisch niveau;
- Daarnaast, wordt er regionaal uitgewisseld met collega's over de aanpak van netcongestie. Dit heeft o.a. geleid tot een expertteam netbewuste nieuwbouw en een cursus netbewuste nieuwbouw (o.a. georganiseerd vanuit Barneveld).

Strategisch programmeren

- Netcongestie wordt als belangrijke pijler opgenomen in de kaders van het energiebeleidsprogramma. Zo worden er haakjes gecreëerd voor netbewuste nieuwbouw, een netbewuster warmteprogramma, een energietoets en het bij elkaar brengen van de fysieke ontwikkelopgave en het energievraagstuk. Dat laatste vergt een andere manier van werken als organisatie, waar we de eerste kleine stapjes voor zetten;
- De Taskforce Netcongestie is momenteel bezig om verschillende keuzes rondom de fysieke ontwikkelopgave en energie in kaart te brengen. Niet alle ambities zullen passen ten tijden van netcongestie (en mogelijk ook niet na de verzwaring). Dat vraagt om het maken van keuzes en het aan de slag gaan met wijk- en gebiedsbudgetten. In Q4 2025 zullen de verschillende opties worden voorgelegd aan het College, welke ter informatie met de raad zullen worden gedeeld. Ook dit vraagt om een andere manier van werken bij de gemeente, namelijk aan de hand van strategisch portfoliomanagement. Hiermee is ook dit een proces van de lange adem, maar ook passend bij andere uitdagingen zoals stikstof en drinkwater;
- Ook zijn verschillende kaders ontwikkeld voor o.a. de opslag van warmte en elektriciteit, de inzet van aggregaten en gas, welke op hoofdlijnen worden opgenomen in het energiebeleidsprogramma.

Vervolg

Eind 2025, begin 2026 zullen nog de volgende voorstellen verder worden uitgewerkt, welke ter informatie naar de raad gestuurd zullen worden:

- Verdere uitwerking van de implementatie van netbewuste nieuwbouw in de gemeente;

- Keuzes en uitgangspunten voor nieuwe fysieke ontwikkelingen in relatie tot energie.

Tot slot zijn we druk bezig om energie als randvoorwaarde mee te nemen bij nieuwe fysieke ontwikkelingen (door bijv. de introductie van een “energietoets”), zoals is geformuleerd in de Omgevingsvisie. Dit vergt een andere manier van werken waarbij ook samen geleerd en geëxperimenteerd moet worden. Dit zal dus zeker nog niet “af” zijn begin 2026, maar er zullen desalniettemin daar stappen in worden gemaakt.

gemeente
Barneveld

Raadsmemo ACM-prioriteringskader

Datum: 21 oktober 2025

Onderwerp: Netcongestie en de mogelijke impact en risico's ACM-prioriteringskader

Ter attentie van: De Raad

Afzender: College van Burgemeester en Wethouders

Portefeuillehouder J. de Heer-Verheij

Mail behandelaar c.bechtold@barneveld.nl *Telefoonnummer* 06 55 43 38 02

Samenvatting

Vanaf 1 januari 2026 gaat naar verwachting het nieuwe ACM-prioriteringskader in. Dit kader heeft als doel om in netcongestiegebieden prioriteit te geven aan de aansluiting van maatschappelijke urgente ontwikkelingen (bijvoorbeeld veiligheidsdiensten, gezondheidszorg, woningbouw en scholen). Momenteel is er veel onduidelijkheid over de uitwerking en de impact hiervan op ontwikkelingen in gemeenten. Verschillende scenario's van de uitwerking brengen grote risico's met zich mee voor gemeenten, waaronder een totale stop op woningbouw. Als gemeente bereiden we ons zo goed mogelijk voor op de verschillende scenario's om zo eventuele negatieve impact zo veel mogelijk te drukken.

Doel

Met deze memo wordt de raad geïnformeerd over mogelijke impact en risico's van het ACM-prioriteringskader en de acties die de gemeente, onder leiding van de gemeentelijke Taskforce netcongestie, onderneemt om mogelijke negatieve impact te dempen.

Inhoud memo

Aanleiding

De Autoriteit Consument en Markt (ACM) houdt toezicht op en reguleert het werk van de netbeheerders. Netbeheerders hebben de rol om te voorzien in een aansluiting op het elektriciteitsnetwerk, wanneer hierom wordt gevraagd. Dit ging voorheen op basis van het *first come first served* (FCFS) mechanisme. Ten tijde van netcongestie werd dit mechanisme echter minder wenselijk: zo kon het zijn dat een datacentrum wel een aansluiting kreeg, maar een ziekenhuis niet. Hierop is de ACM in 2023 gestart met het ontwikkelen van een prioriteringskader die het FCFS

mechanisme moest vervangen. De bedoeling van dat kader is om maatschappelijk prioriteren mogelijk te maken.

Inhoud van het kader

Voor de zomer heeft de ACM de laatste versie¹ van het prioriteringskader gepubliceerd, waar veel reactie op is gekomen. De ACM onderscheidt hierbij 4 verschillende categorieën met aflopende prioriteit voor toegang tot het elektriciteitsnet. Het gaat om de volgende categorieën:

- Categorie 1 is voor “netcongestie verzachters”. Deze partijen moeten ervoor zorgen dat er plaats komt op het net om partijen uit de wachtrij aan te kunnen sluiten. Daarmee krijgen zij de hoogste prioriteit. Het gaat hier o.a. over grote systeembatterijen die op afroep bijvoorbeeld extra energie kunnen leveren bij piekvraag².
- Categorie 2 is voor “veiligheid”. Hieronder vallen o.a. Defensie, politie, brandweer, acute gezondheidszorg, etc. Deze categorie is onder andere relevant voor de gemeente Barneveld met de intensivering van de kazerne in Stroe. Echter, voorlopig wordt ervanuit gegaan dat geen grotere aansluiting zal worden aangevraagd gezien de huidige aansluiting ruimte geeft aan groei.
- Categorie 3 is voor “basisbehoefte”. Hieronder valt o.a. openbaar vervoer, woningbouw en onderwijs.
- Categorie 4 is overig en krijgt een aansluiting op FCFS-basis wanneer er geen prioritaire ontwikkelingen uit categorie 1-3 meer vragen om een aansluiting. Hieronder vallen o.a. bedrijven, laadinfrastructuur, sport, cultuur en recreatie.

In tegenstelling tot de huidige situatie, maakt het kader *geen* onderscheid tussen kleinverbruik- en grootverbruikaansluitingen. Daarmee kan een school in principe dus ook een grootverbruikaansluiting krijgen. Tot op heden was dit niet mogelijk, omdat alle aanvragen voor grootverbruikaansluitingen op de wachtlijst terecht kwamen. Maar, dit betekent ook dat overige kleinverbruikers zoals laadpalen en kleine bedrijven op de wachtlijst komen en waarschijnlijk niet regulier kunnen worden aangesloten, tot het moment van netverzwaring (nu verwacht rond 2033-2035).

Op de laatste versie van het kader zijn veel zienswijzen ingediend. Het is de verwachting dat er wijzigingen zullen volgen.

Scenario's

Momenteel is het nog onduidelijk hoe de uiteindelijke versie van de ACM eruit gaat zien én hoe de netbeheerders hiermee om gaan. Zo heeft Netbeheer Nederland aangegeven niet langer vast te willen houden aan de huidige reserveringen voor woningbouw ten nadele van grootverbruik aansluitingen; hebben de G4 in een brief³ aan de minister geschreven over hun angst geen huizen meer te kunnen bouwen na ingang van het kader; en zorgt de huidige bewijslast in het kader ervoor dat veel gemeenten woningbouw niet kunnen prioriteren gezien ze hieraan niet kunnen voldoen. Er is dus veel beweging rondom dit kader en daarmee is het lastig inschatten hoe het uiteindelijke kader eruit zal komen te zien en wat hiervan de impact is. Grosso modo, zien wij twee

¹ [Ontwerp codebesluit prioriteringsruimte transportverzoeken 2025](#)

² [Congestieverzachters | Liander](#)

³ https://www.google.nl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjQnY-UuamQAxU79bsIHVeONMcQFnoECB4QAAQ&url=https%3A%2F%2Frotterdamraad.bestuurlijkeinformatie.nl%2FDocument%2FView%2F1972355f-062e-46f1-a0c1-0055e1a461f5&usg=AOvVaw3v_CzN68iaQMnt5zcNlYIU&opi=89978449

verschillende scenario's voor de werking van het uiteindelijke kader en verschillende opties rondom de mogelijk aan te leveren bewijslijst om als gemeente een project te kunnen prioriteren. Hieronder zetten we de 2 scenario's uiteen en gaan we in op de nodige bewijslast. Daarna, schetsen we hoe we ons als gemeente op de verschillende scenario's voorbereiden en rekening houden met een waaier aan bewijsstukken.

- **Scenario 1: Netbeheerder houdt vast aan reserveringen**

woningbouw: sinds november 2022 is er in Barneveld sprake van netcongestie voor grootverbruikaansluitingen. Er is nog wel ruimte op het net, maar de netbeheerders hebben deze ruimte gereserveerd voor kleinverbruikers, met name woningbouw. De netbeheerder houdt hieraan vast. Dit betekent dat er (beperkte) ruimte blijft om woningen aan te sluiten, al dan niet in combinatie met onderwijs. Ook, is het mogelijk al in een vroeger stadium het benodigde vermogen bij de netbeheerder 'vast te klikken', wat risico's voor ontwikkelaars beperkt. Daarbij is het belangrijk dat er waarschijnlijk niet genoeg ruimte op het net is om de volledige woningbouwambitie van de gemeente niet-netbewust te realiseren. Ook, betekent dit dat er tot aan de verzwaring waarschijnlijk geen of zeer minimaal ruimte vrij zal komen voor het aansluiten van aanvragers in categorie 4. Daarmee moet o.a. voor laadinfrastructuur en bedrijven(terreinen) gezocht worden naar alternatieven (denk aan alternatieve transportcontracten, slimme en collectieve oplossingen, etc.);

- **Scenario 2: Netbeheerder houdt niet vast aan reservering**

woningbouw: NetbeheerNL heeft in haar zienswijze aangegeven dat zij risico's ziet in het blijven reserveren van ruimte voor woningbouw, gezien het ACM-prioriteringskader moet toezien op de aansluiting van huizen. Gezien het kader, naar verwachting, op 1 januari 2026 zal ingaan, zal lang niet alle geplande woningbouw al geprioriteerd kunnen worden onder het huidige kader. Niet alle bewijsstukken zijn hier bijvoorbeeld voor aanwezig en de woningbouwambitie tot 2040 is nog niet geheel vertaald naar concrete projecten. Daarmee kan een significant deel van de woningbouwopgave dus niet al dit jaar geprioriteerd worden. Dit zou kunnen betekenen dat op 1 januari er enkel concrete projecten onder categorie 1, 2 en 3 een aansluiting krijgen en het overige vermogen mogelijk naar de wachtlijst zal vloeien. Dit komt dan terecht bij bedrijven die al jaren in de wachtlijst staan. Echter, betekent dit waarschijnlijk ook dat het deel van o.a. woningbouw en onderwijs dat niet geprioriteerd *kon* worden (door o.a. gebrek aan concreetheid en bewijslast) niet meer gebouwd kan worden tot aan de verzwaring, wat gepland staat rond 2033-2035. Het volledige resterende vermogen is dan namelijk al op 1 januari 2026 vergeven.

- **Bewijslast van ACM momenteel niet werkbaar voor de gemeente**

Barneveld: in het huidige kader kan woningbouw enkel geprioriteerd worden wanneer hier een omgevingsplan aan ten grondslag ligt. De gemeente maakt momenteel nog geen omgevingsplannen, maar werkt nog met bestemmingsplannen en TAM-IMRO. Ook, wanneer de laatste twee wel als bewijsstuk aangeleverd mogen worden, hebben lang niet alle (grote) projecten al een planologisch product dat overlegd kan worden. Verschillende organisaties hebben hierover een zienswijze ingediend. In eerdere versies werden Woondeals en woonvisies of financieringsbesluiten van de gemeenteraad ook geaccepteerd als bewijsstuk: hiermee zou de gemeente wel haar volledige woningbouwambitie kunnen prioriteren.

Hoe we ons hier als gemeente op voorbereiden

- **Scenario 1: Netbeheerder houdt vast aan reservering woningbouw:** momenteel zijn we bezig om vanuit wonen en maatschappelijk vastgoed te werken aan een prioriteringslijst. Hiermee prioriteren we projecten waarbij we het belangrijk vinden om (vroegtijdig) te kunnen verzekeren van een aansluiting. Daarbij hebben we aandacht voor een balans tussen woningbouw en voorzieningen. Eind 2025, begin 2026 zal er voor een eerste tal projecten prioriteit aangevraagd worden. Dit proces zal zich (half-)jaarlijks moeten herhalen zodat we gebruik blijven maken van de kansen die het kader biedt om aansluitingen voor woningbouw in een vroegtijdig stadium ‘vast te klikken’ en ook de nodige aansluitingen te krijgen voor onderwijsgebouwen.
- **Netbeheerder houdt niet vast een reservering woningbouw:** momenteel brengen we in kaart welke woningbouwprojecten en onderwijsgebouwen we *zouden kunnen* prioriteren. Hierbij houden we rekening met een mogelijke verschillende soorten bewijsstukken die volstaan. Hierbij wordt geen strategisch kader gehanteerd, maar zal vooral gestuurd worden op een zo groot mogelijk volume. Eind december 2025 zal prioriteit voor alle mogelijke projecten worden aangevraagd om zo zoveel mogelijk ruimte te kunnen reserveren voor toekomstige woningbouw en onderwijs. Echter, gezien de huidige gevraagde bewijslast is het goed mogelijk dat maar een (klein) deel van de woningbouw geprioriteerd kan worden en daarmee alsnog vermogen vervalt aan de wachtlijst, met een gedeeltelijke woningstop tot gevolg. Momenteel ligt de focus van de werkzaamheden bij dit scenario gezien de negatieve gevolgen substantieel zijn.
- **Omgaan met de bewijslast:** momenteel brengen we in kaart welke planologische producten en plannen aanwezig zijn voor de verschillende projecten in de gemeente die geprioriteerd kunnen worden. Dit, om in te kunnen spelen op mogelijk verschillende uitwerkingen van de bewijslast.
- **Ontwikkelen alternatieve strategieën voor sectoren in categorie 4:** de uitwerking van dit kader heeft naar alle waarschijnlijkheid grote gevolgen voor huidige projecten die onder ‘categorie 4’ vallen, zoals Tolnegen West en de uitbreiding van de laadinfrastructuur. Samen met collega's, zoekt de Taskforce Netcongestie naar alternatieven voor deze sectoren. Hierbij kijken we naar alle mogelijke opties, inclusief het “vasthouden” van vermogen van stoppende bedrijven en de inzet van slimme (collectieve) oplossingen.
- **Het zo slim mogelijk ontwikkelen wat wel kan:** tot slot, zijn we ook aan de slag met het formuleren van uitgangspunten bij ontwikkelingen om zo zuinig mogelijk om te gaan met het vermogen dat we krijgen. Hiermee proberen we ruimte te maken om zoveel mogelijk ambities in te kunnen vullen, al dan niet met innovatieve aanpakken zoals een wijkbudget.

Met bovenstaande acties proberen we zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de verschillende mogelijke uitkomsten van het ACM-prioriteringskader en daarbij de randen op te zoeken van het mogelijke. Echter, zoals eerder benoemd, kan ondanks alle inzet de situatie ontstaan dat een groot deel van onze woningbouw- en onderwijsopgave op slot zal raken.

Hoe de regio en provincie hiermee aan de slag is

Er is momenteel nog geen formele communicatie geweest vanuit het Rijk over de mogelijke implicaties van het ACM-prioriteringskader. We zien dat veel gemeenten (nog) niet op de hoogte zijn van de mogelijke impact en zich hier dus ook (nog) niet op voorbereiden. De provincie Gelderland bekijkt nu de mogelijkheid om zelf de prioritering aan te vragen voor *alle* Gelderse gemeenten om zo de vermogens voor woningbouw te reserveren. Het is onduidelijk of dit voor eind dit jaar gaat lukken. Daarom, blijven we als gemeente onverminderd voorbereiden op de verschillende scenario's.

Vervolg

De raad zal op de hoogte worden gehouden van de ontwikkelingen rondom het ACM-prioriteringskader. Mocht het uitwijzen dat we richting het scenario gaan waarin de netbeheerder niet vasthoudt aan de reserveringen voor woningbouw zal gekeken worden in hoeverre de raad een rol kan spelen bij de benodigde bewijslast.